

Svět už nikdy nebude TAK POMALÝ JAKO JE DNES

Jak změnit svoji práci na nepráci? O co jde? Můžeme dělat, co nás baví a nevnímat to jako práci. Zbytek za nás udělá umělá inteligence a další chytré technologie. Odborník na digitální inovace Filip Dřímalka svoji budoucnost nepráce už dávno žije.

Rozhovor vedeme na dálku. Právě jste na Madeiře a vaše kolegyně psala, že tam budete mít polopracovní pobyt – workation. Hezký výraz pro spojení práce a dovolené. Je to ve smyslu toho, kam podle vás směřuje svět NEPRÁCE, když použijí výraz z titulu vaší knihy Budoucnost nepráce?

Určitě. Ale nezahrnuje to jen kombinaci práce a dovolené. Nevěřím na work-life balanc. Život žijeme jeden. Mým cílem je, aby má práce byla taková, že mi jako práce ani nebude připadat. To znamená, že se při ní zabavím, dostávám se do určitého „flow“, čas při ní plyne rychleji. Samozřejmě, že sem patří i to, že ji mohu vykonávat odkudkoli, kdykoli a jakýmkoli způsobem. A nebrání tomu ani společné cestování s manželkou a dětmi. Myslím si, že tento způsob práce je něco, co láká čím dál víc lidí. A otevření této možnosti urychlil i covid. Například já sám jsem část své knihy napsal loni na Kanárských ostrovech, kde jsem potkával i lidi pracující v korporátech nebo bankách. I v těchto prostředích je dnes klidně možné říct, že budou čtyři týdny pracovat odjinud, z jiné země. Za mě je to skvělá zpráva pro všechny, kteří chtějí žít podle svých vlastních pravidel.

Jenže takový způsob života asi není pro každého. Záleží podle mě nejen na osobnostním nastavení člověka ale určitě i na druhu práce, který vykonává...

Na tom bezesporu záleží. Ale, jak už jsem zmínil, není to jen o cestování. Patří sem i to, aby lidé měli prostor vyřídit si například soukromé věci a nemuseli s obavami chodit za šéfem, jestli je pustí z kanceláře. Myslím si, že to je spíš o odpovědnosti, že svoji práci udělám dobře a je úplně jedno, jestli ji udělám za hodinu nebo za tři, jestli z domova nebo

z kanceláře. Ale samozřejmě existují profese, jako například zdravotní sestry, u kterých takové nastavení možné není. Ale já preferuji a řídím se konceptem svobodné firmy. To znamená, že vůbec neřeším, kdy kdo z mých kolegů a zaměstnanců chodí do kanceláře a kolik hodin pracuje. Důležité je, že lidé odvedou svoji práci. To, jak si ji poskládají, je na nich.

Působíte jako odborník na digitální inovace a jejich zavádění do firem. Když jsem si připravovala otázky k tomuto rozhovoru, napadlo mě, že bych takovou inovaci také využila a do přípravy otázek zapojila umělou inteligenci. Nakonec jsem od toho upustila. Měla bych pocit, že musím bojovat s nezaslouženým autorstvím. Jak to vidíte vy?

To je problém, s nímž se potýká řada lidí. Dotýkám se ho i v knížce, protože se setkávám s tím, že lidé mají pocit, že podvádějí. Ať už je to nezasloužené autorství nebo zkrátka to, že předtím určitou činností strávili dvě hodiny a teď to za ně udělá umělá inteligence za pár minut. Podle mne se s tím musíme naučit vnitřně pracovat v tom smyslu, že nejdůležitější věcí při práci s umělou inteligencí je „mindset“ – to znamená nastavení mysli. Jakmile člověk začne umělou inteligenci vnímat jako kreativního pomocníka, následuje uvědomění, že první výsledek, který nám umělá inteligence poskytne, nikdy nebude tak dobrý, pokud si s tím nebudeme ještě dál hrát. To všechno znamená, že tam pořád naše práce bude důležitá. Když při své práci využíváte umělou inteligenci, zjišťujete, že to není tak jednoduché v tom smyslu, že dáte příkaz a dostanete výstup. Řada lidí ji tímto způsobem používá, ale ono je to pak na výsledku vidět. Chybí kvalita. To znamená, že pokud máte chuť a zájem dělat svoji práci opravdu dobře, umělá inteligence

FILIP DŘÍMALKA (40)
@filipdrimalka

- Odborník na digitální inovace ša jejich zavádění do firem.
- Zakladatel projektů Digiskills, Digitask a Digi Challenge.
- S manželkou a dvěma dětmi žije v Brně.
- Mezi jeho zájmy patří cestování, lyže, surf a jízda na horském kole.
- Autor dvou knih HOT: jak uspět v digitálním světě (2020) a Budoucnost nepráce (2023).
- Více na www.drimalka.com

vám pomůže v řadě věcí. Ovšem i tak tomu dál budete muset věnovat svůj čas a další práci. Sice to nebude tak časově intenzivní práce, ale pořád tam bude. V takovém případě pak nehrozí, že byste měla pocit nezasloužené práce, protože na výsledku se skutečně podílet budete.

Díky za uklidnění. Stejně na mě ale padá tíseň, že mi - na prahu padesátky - už tak trochu ujždí vlak a že do toho rychlíku s umělou inteligencí už nemám šanci naskočit...

Myslím, že se nemusíte stresovat. Ten vlak se skoro ještě nehýbe. Můžete si v klidu vybrat nástupiště, kupé i sedadlo... Všechno stíháte. Dobrá zpráva je, že pracovat s umělou inteligencí je častokrát daleko jednodušší než pracovat s Excelem. To znamená, že pokud umíte komunikovat a bavit se s lidmi, tak se umíte bavit i s umělou inteligencí. Představte si ji jako vašeho virtuálního spolupracovníka či spolupracovnici, se kterou komunikujete stejně, jako když mluvíte s živým člověkem. Kolegovi také, když něco řeknete, tak to ne úplně vždy udělá do puntíku podle vašich představ. Jediné, co pak musíte udělat, je pokusit se mu vysvětlit znovu, jak jste to tedy myslela. S umělou inteligencí se tak skutečně bavím jako s virtuálním spolupracovníkem a i díky tomu je tato technologie velmi inkluzivní. Opravdu jediné, co to vyžaduje, jsou dvě věci. Za prvé kuráž se do toho pustit a za druhé vyčlenit si na to občas chvilku času a zkoušet a zkoušet.

Zdá se to jednoduché. Jaké jsou tedy další důvody, proč lidé nástroje umělé inteligence odmítají?

Vedle toho, že se lidem častokrát nechce učit něco nového, je to zejména to, že lidé neví, jak a k čemu tyto nástroje použít. Vůbec si nedokážou představit, s čím vším by jim mohla pomoci. A samozřejmě nastupuje i klasika ve smyslu – nemám čas – učit se něco nového, zkoušet... až po budu vypadat blbě, protože nevím, jak na to. Důvodů je celá řada, ale domnívám se, že to opravdu začíná tím, že by se člověk měl chtít učit nové věci. A to i z toho důvodu, že svět se mění a mění se čím dál rychleji. Dá se to i otočit. Můžeme říct, že už to nikdy nebude tak pomalé jako dnes. Představa, že to, co dnes umím a to, co dělám, mi bude stačit do konce mé kariéry, ať už je mi třicet nebo padesát let, je úplně lichá.

To může hodně lidí zaskočit...

Ano, pro spoustu lidí to může být bolestná zkušenost. Najednou se jim totiž ukáže, že ani ty desítky let nabytých zkušeností jim do budoucna nebudou stačit na to, aby uměli vytvářet nějakou hodnotu a byli užiteční. V budoucnu naše práce bude opravdu vyžadovat spolupráci s umělou inteligencí, a to ať už děláme cokoli. Ať už pracuji na recepci, či jsem zdravotní sestra nebo jsem učitel. Je to něco,

co přichází a v budoucnu přijde ještě s větší silou než dnes. Je možné prohlásit, že dnes máme tu nejloupější umělou inteligenci, s níž budeme v budoucnosti pracovat. Tyto nástroje se stále vyvíjí. Proto je skutečně dnes ten nejlepší moment začít se učit s umělou inteligencí pracovat. Klidně se zeptejte někoho, kdo s tím už zkušenost má, jak to vypadá a začnete si s aplikacemi zkoušet, co všechno umí. To je nejjednodušší, co každý z nás může udělat. A taky by to udělat měl, pokud chce zůstat nějak platný. Ať se nám to líbí nebo ne, umělá inteligence velkou měrou do našich životů vstoupí.

V knize píšete také o tom, že bychom si měli osvojit digitální myšlení. Co si mám pod tím představit?

Digitální myšlení neznamená, že bychom měli mít v malíčku desítky tisíc nástrojů nebo dokonce, že bychom ve všech měli umět pracovat. Digitální myšlení je schopnost naučit se pracovat, alespoň základně, s nástroji, které máme k dispozici. Znamená to uvědomění si, že pokud něco dělám a zabírám mi to mnoho času, je to příliš komplikované či se s tím trápím, je velká pravděpodobnost, že existuje nástroj, který si s tím vším umí poradit. Je to i schopnost nechťt po digitálních nástrojích dokonalost, ale vystačit si s tím, že mi pomůžou alespoň v části mé práce. A konečně digitální myšlení je také to, že si dokážu uvědomit, kdy je dobré pracovat digitálně a kdy je naopak lepší dát přednost lidskému kontaktu nebo využít ještě úplně něco jiného. Je to zkrátka komplexní soubor znalostí, schopností a dovedností, který nám pomáhá orientovat se a lépe fungovat v digitálním světě, ale neznamená to fungovat digitálně. Spíš ve spolupráci s digitálními nástroji.

Když jste zmínil zkoušení a učení se novým věcem... v tom jsou asi daleko obratnější naše děti, které se nových technologií a aplikací nebojí. Jak by v tomto ohledu měla na nástup nejnovějších technologií zareagovat škola?

Všechny rodiče bych důrazně vyzval, aby se zamysleli nad tím, jak moc dobře škola, kterou jejich děti navštěvují, je připravuje na budoucnost. S příchodem umělé inteligence se problémy našeho školství jen ještě znásobují. Budoucnost práce našich dětí bude naprosto odlišná od toho, jak pracujeme my. Pokud je na ni nedokážeme připravit, zaděláváme si na velký problém. Na druhou stranu, jak říkáte, děti s novými technologiemi absolutně žádný problém nemají. Vidím to doma. Můj dvanáctiletý syn se účastnil soutěže mezi školami, kde jedním z úkolů bylo naprogramovat kód, který poběží na mezinárodní vesmírné stanici. Umožnil jsem mu přístup do ChatuGPT a pak jsem pozoroval, jak se s umělou inteligencí bavil a bylo to naprosto přirozené. Kdykoliv děti narazily na problém, že kód nefungoval, zeptaly se umělé inteligence, proč nefunguje a ta jim poradila. Celou dobu byla jejich průvodcem, učitelem, partákem, který týmu pomáhal. Na jednu stranu s tím tedy děti problém nemají, ovšem

na druhou stranu to, co u nich potřebujeme rozvíjet, není ani tak ta technologická část, ale schopnost uvažovat, řešit problémy, schopnost komunikace a spolupráce. Je totiž jedno, jestli komunikuji s člověkem či s umělou inteligencí. Protože pořád jsem to já, kdo musí umět formulovat myšlenky. V momentě, kdy lidé tyto základní dovednosti mít nebudou, budou mít velký problém se uplatnit. A není žádná novinka, že se děti ve škole pořád musí biflovat. Znájí z paměti datum vzniku Zlaté buly sicilské, ale neumí vyjádřit svůj názor, odprezentovat myšlenku, neumí si rozdělit úkol na více částí, což je vlastně podstata programování... To všechno by se měly naučit a rolí nás jako rodičů je, abychom jim v tom pomohli anebo se to dokonce můžeme učit společně.

Takže umělou inteligenci máme brát spíš jako partáka, který je na naší straně a ne jako to, co nám „krade“ práci? V tuto chvíli nám umělá inteligence hodně pomáhá, ale řekněme si upřímně, v budoucnu nám práci v některých oborech vezme. A v určitých oblastech opravdu hodně, na-

BUDOUCNOST NEPRÁCE

V knize Filip Dřímalka píše o nových způsobech práce, které se před námi s nástupem umělé inteligence otevírají. Najdete v ní spoustu tipů, rad a nástrojů, které mohou pomoci tyto příležitosti úspěšně využít. Autor ukazuje, jak se na svoji práci podívat čerstvým pohledem a dosáhnout lepších výsledků za mnohem méně času. "Říká se, že nejlepším způsobem, jak předpovědět svou budoucnost, je vytvořit si ji. Pojďme na to," vyzývá.

příklad v oblasti zákaznické podpory. Tam v budoucnu umělá inteligence nahradí desítky operátorů a operátorek na zákaznických linkách a bude to velký problém. Vemte si, že jen v USA pracuje na zákaznické podpoře zhruba 1,5 až 2 % lidí. Zatím ty masivní dopady ani nemůžeme vidět, protože umělá inteligence, o níž se bavíme, je tady s námi maximálně rok a půl, dva roky. Ale v budoucnu to přijde a řadu lidí to bude hodně bolet, pokud se nenaučí něco jiného nebo si nenajdou jiné uplatnění.

S takovými situacemi jsme se už ale jako lidstvo potkalo. Řada nových vynálezů a technologií už naše životy i práce změnila a připadá mi, že jsme se na to jako lidé vždy nějakým způsobem dokázali adaptovat...

Sto procentně souhlasím. Vždy když přišla nějaká přelomová technologie, část lidí byla nucena svoji profesi změnit. Na druhou stranu vzniklo mnoho nových příležitostí, o kterých jsme ani nevěděli, že je potřebujeme. Zatím to tedy bylo přesně naopak. Ale, pozor, není to zákon přírody. Tady se jedná o trochu jiné tech-

nologie než se tady doposud objevovaly. Ale opravdu nejsem věstec a nedokážu předpovědět, jak bude vypadat budoucnost a ten kdo říká, že bude taková nebo maková, tak mu prosím nevěřte. To, co se děje je naprosto bezprecedentní a jak to bude úplně přesně vypadat, nevíme. Čím jsem si ale jistý je, že bychom se neměli až tak zabývat tím, co slyšíme v médiích, a spíš bychom se měli zabývat sami sebou. Tedy tím, co já sám nebo sama můžu udělat pro to, aby se mě nástup umělé inteligence dotkl co nejméně a naopak - abych ji využil pro svoji práci a život, co nejlépe. Jde jenom o to nebát se vystoupit z komfortní zóny a vyzkoušet něco nového. Člověk má třeba ze začátku obavy, že mu to nepůjde nebo, že při tom bude vypadat blbě, ale když se pak na to podíváme zpětně, vidíme, že většina našich obav byla naprosto zbytečná. Podle mě je skvělé si zkoušení nových věcí zařadit úplně běžně do svých každodenních životů, a třeba se každý rok naučit něco nového – ať už to bude pečení kváskového chleba nebo práce s umělou inteligencí. ■

MONIKA OTMAROVÁ

FOTO: ANNA KOVAČČ, MAKEUP: A VĚSTY: MICHAELA OHEMOVÁ / VSI (MAKEUP) A BALMAIN HAIR COUTURE (VLASY), PRODUKCE: IVANA DRÁBKOVÁ, DĚKUJEME PROSTORU MĚSTO MOŘE (MESTOMORECZ) NA PRAZE 7 ZA UMOŽNĚNÍ FOTOGRAFOVÁNÍ